

Sygn. akt IV CZ 51/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku D. S. , D. S., K. S. i J. Ż.
przy uczestnictwie A. D., S. Ś., Gminy Kosakowo i A. M.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie
i rozgraniczenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 listopada 2015 r.,
zażalenia wnioskodawców
na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt III Ca 878/14,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawców od postanowienia tego Sądu z dnia 20 stycznia 2015 r. oddalającego ich apelację.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 398⁵ § 1 k.p.c., warunkiem dopuszczalności skargi kasacyjnej jest złożenie w terminie przewidzianym w art. 387 § 3 k.p.c. wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawcy złożyli wniosek o doręczenie orzeczenia Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem po terminie przewidzianym w powyższym przepisie i jednocześnie złożyli wniosek o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności procesowej. Postanowieniem z dnia 13 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem oraz odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 20 stycznia 2015 r. Powyższe postanowienie uprawomocniło się, a zatem należało uznać, że wnioskodawcy nie wystąpili z żądaniem doręczenia odpisu zaskarżonego postanowienia z uzasadnieniem, wobec czego nie rozpoczął się bieg terminu do wniesienia przez nich skargi kasacyjnej, co sprawia, że jest ona niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu wnioskodawcy zarzucili naruszenie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 168 § 1 i art. 169 § 1 i 2 k.p.c. przez bezpodstawne odrzucenie skargi kasacyjnej, mimo że istniały podstawy do przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia z dnia 20 stycznia 2015 r. z uzasadnieniem, gdyż pełnomocnik wnioskodawców uchybił terminowi bez swojej winy. Na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. wnosili o objęcie kontrolą także niezaskarżalnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2015 r. o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia z uzasadnieniem oraz odrzuceniu tego wniosku. W konsekwencji wnosili o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, warunkiem dopuszczalności skargi kasacyjnej jest prawidłowe, a więc z zachowaniem terminu przewidzianego w art. 387 § 3 k.p.c., złożenie wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, który to wniosek otwiera wskazany w art. 398⁵ § 1 k.p.c. termin do wniesienia skargi kasacyjnej i umożliwia jej wniesienie (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 1999 r. II CZ 23/99, OSNC 1999/11/195 i z dnia 29 kwietnia 2015 r. IV CZ 8/15, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie termin do złożenia wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem Sądu drugiej instancji nie został zachowany a złożony przez wnioskodawców wniosek o przywrócenie terminu do jego wniesienia, został oddalony przez Sąd Okręgowy, czego konsekwencją było odrzucenie wniosku o doręczenie tego odpisu oraz odrzucenie skargi kasacyjnej.

Postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, a zatem nie podlega zaskarżeniu do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ k.p.c. Postanowieniem kończącym postępowanie jest w takiej sytuacji postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej wobec nie złożenia wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, będące konsekwencją odmowy przywrócenia terminu. Dlatego też, jak słusznie zauważyli skarżący, postanowienie o oddaleniu wniosku o przewrócenie terminu może być w takiej sytuacji przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu zażalenia na odrzucenie skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący złożą w tym przedmiocie wniosek na podstawie art. 380 w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r. I CZ 165/01, OSNC 2002/7-8/102 i z dnia 23 września 2004 r. III CZ 71/04, niepubl.).

Z uwagi na to, że rozpoznawane zażalenie zawiera taki wniosek, w pierwszej kolejności kontroli podlega postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2015 r. oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku

o doręczenie odpisu orzeczenia Sądu drugiej instancji z dnia 20 stycznia 2015 r. z uzasadnieniem.

Oddalając ten wniosek jako bezzasadny Sąd Okręgowy uznał, że przekroczenie terminu nie było niezawinione w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c. Stwierdził, że działania i zaniechania pełnomocnika rodzą skutki dla zastępowanego uczestnika postępowania. Pełnomocnik powinien dołożyć wszelkiej staranności by zabezpieczyć interesy mocodawcy. Okoliczność błędnego poinformowania pełnomocnika o treści rozstrzygnięcia, na co powołali się wnioskodawcy, jest niemożliwa do weryfikacji a sam fakt nieobecności pełnomocnika na ogłoszeniu orzeczenia nie zwalniał go z obowiązku skutecznego ustalenia treści orzeczenia.

Uznając stanowisko to za trafne należy stwierdzić, że jako przyczynę uchybienia terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, pełnomocnik wnioskodawców wskazał, iż z powodu kolizji terminów nie mógł być obecny na ogłoszeniu postanowienia w dniu 20 stycznia 2015 r. i treść tego postanowienia ustalili telefonicznie pracownicy jego Kancelarii, którzy przekazali mu informację, że zaskarżone postanowienie uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania (k. 693). Wbrew zatem obecnym twierdzeniom zawartym w zażaleniu, uchybienie terminu nie było następstwem błędnej informacji o treści postanowienia z dnia 20 stycznia 2015 r., udzielonej pełnomocnikowi wnioskodawców przez pracownicę Biura Obsługi Interesantów Sądu Okręgowego w Gdańsku, lecz błędnej informacji udzielonej pełnomocnikowi przez pracowników jego Kancelarii, którzy ustalali treść orzeczenia.

Nie ulega wątpliwości, że tak jak strona ponosi konsekwencje i odpowiada za zawinione działania i zaniechania pełnomocnika procesowego, tak i pełnomocnik odpowiada za zawinione działania i zaniechania osób, którymi się posługuje (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2007 r. III CSK 167/07 i z dnia 17 kwietnia 2008 r. I CZ 32/08, niepubl.). Znajduje to uzasadnienie w treści art. 474 k.c., zgodnie z którym przy odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązania, dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne

działania lub zaniechania, za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonuje (porównaj postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r. I CZ 114/11, niepubl.). Pełnomocnik wnioskodawców odpowiada zatem za błąd pracowników jego kancelarii w treści przekazanej mu przez nich informacji o tym, jakie orzeczenie zapadło w dniu 20 stycznia 2015 r. Okoliczność, że informacja ta była błędna nie może więc być uznana za niezawinioną przez pełnomocnika przyczynę uchybienia terminu, w rozumieniu art. 168 k.p.c.

Aby uwolnić się od odpowiedzialności za błąd pracowników swojej kancelarii, pełnomocnik musiałby wykazać (art. 474 w zw. z art. 471 k.c.), że był to błąd przez nich niezawiniony oraz że sam dołożył należytej staranności (art. 472 k.c.), by błędu tego uniknąć lub go naprawić, np. sprawdzając treść orzeczenia w aktach sprawy. Niewątpliwie jednak tego nie wykazał, ani nawet nie usiłował, poprzestając na ogólnikowych, niemożliwych do sprawdzenia i sprzecznych twierdzeniach o błędnej informacji uzyskanej od swoich pracowników, a obecnie o błędnej informacji uzyskanej od pracownicy Biura Obsługi Interesantów Sądu Okręgowego. Wprawdzie przepis art. 169 § 2 k.p.c. wymaga jedynie uprawdopodobnienia okoliczności uzasadniających wniosek o przywrócenie terminu, co jest wyjątkiem od zasady konieczności udowodnienia twierdzeń, jednak nie oznacza to, że uprawdopodobnienie może opierać się jedynie na twierdzeniach strony (porównaj postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r. II UZ 46/11, niepubl.). Tym bardziej podstawą uprawdopodobnienia nie mogą być twierdzenia strony (lub jej pełnomocnika), które, tak jak w rozpoznawanej sprawie, są ogólnikowe, sprzeczne wewnątrznie i niemożliwe do sprawdzenia wobec nie wskazania nie tylko jakichkolwiek dowodów lecz także konkretnych faktów ani okoliczności je uprawdopodobniających.

Skoro zatem postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2015 r. oddalające wniosek wnioskodawców o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia tego Sądu z dnia 20 stycznia 2015 r. z uzasadnieniem jest prawidłowe, jego konsekwencją jest brak w tym przedmiocie skutecznego wniosku, który został prawomocnie odrzucony, co z kolei uzasadniało odrzucenie przez Sąd Okręgowy skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

jako niedopuszczalnej, bowiem wniesionej bez uprzedniego skutecznego złożenia wniosku o doręczenie odpisu zaskarżonego postanowienia z uzasadnieniem (art. 398⁵ § 1 w zw. z art. 387 § 3 k.p.c.).

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.